

Pearl på balkongen hos Kinarapports redaktör i Malmö.

En pärla inom broderikonsten

Staden Suzhou är framför allt känd för sina trädgårdar, som fått världsarvsstatus. Men det görs också mycket högklassiga broderier där, främst vid stadens Broderiforskningsinstitut. Under juni var Zhao Mingzhu, som verkat vid detta institut i 36 år, på besök i Sverige och framträdde bland annat hos Hemslöjden i Landskrona och Västerås.

TEXT OCH FOTO: BERTIL LUNDAHL

Zhao Mingzhus ”förnamn” Mingzhu betyder Lysande pärlan, därav hennes engelska namn Pearl. Hon föddes 1954 i Suzhou, som ligger ca åtta mil nordväst om Shanghai. Efter att ha gått ut motsvarigheten till högstadiet valde hon

ett gymnasium där teoretiska studier kombinerades med broderi. Gymnasiet drevs av Suzhous broderiforskningsinstitut, men låg inte på institutets område.

– Vi var trettio elever som gick ut från min gymnasie-

klass 1973. Tjugo fick jobb på olika textilfabriker eller verkstäder där broderi var en del av verksamheten. Tio, däribland jag själv, antogs till broderiforskningsinstitutet, säger Pearl när hon besöker *Kinarapports* redaktör i Malmö.

På broderiforskningsinstitutet fick hon och de andra antagna genomgå en sexårig kurs i broderiets grunder. Varje elev hade en egen lärare under de här åren. Därefter gick alla en ettårig kurs för en av institutets mästare, Li E'ying.

Efter denna grundläggande sjuåriga utbildning fick hon brodera motiv som skapats av institutets egna designer. Det handlade framför allt om katter och blommor-och-fåglar, som är hennes två favoritmotiv.

– Ett av mina arbeten, ett dubbelsidigt broderi av en katt, såldes på Kantonmässan för drygt 3 000 yuan (ca 10 000 kr enligt den tidens kurs). På den tiden hade jag bara en lön på drygt 30 yuan i månaden.

Samtidigt studerade hon engelska på egen hand och så småningom kom hon att ägna sig åt att ta emot besökare till institutet. Sitt broderi arbetade hon med på kvällarna efter ar-

betstidens slut. På 1980-talet var det mest formella besök t.ex. av delegationer. Från 1990-talet och framåt handlade det framför allt om att ta emot utländska turistgrupper.

– En av dem jag tog emot var Rosalynn Carter, den tidigare USA-presidentens fru.

Hon har själv också besökt ett antal länder. År 1987 var hon i Kanada och visade broderi i samband med att en delegation från Suzhou stad gjorde ett gästspel. Hon tillbringade också ett år 1994–1995 i Macao, där hon demonstrerade tekniken och marknadsförde institutets arbeten. Ett annat framträdande var i Suzhous vänort Portland i USA år 2000. Och för tre år sedan inbjöds hon av Colombias presidenthustru att hålla en kurs för drygt 30 av landets egna broderimästare.

Vid sidan om broderiet har Zhao Mingzhu ända sedan ungdomen en passion för en annan traditionell kinesisk konstform, nämligen Pekingopera.

– Jag är med i ett amatorsällskap som träffas varje söndagsförmiddag. Vi framträder på skolor, fabriker och i andra sammanhang.

Hennes egen specialitet är rollkategorin qingyi, den goda, trogna hustrun eller den lydiga dottern.

Efter besöket i Colombia för tre år sedan passade hon på att resa runt Europa på egen hand före återresan till Kina. Besöket i Sverige i år var delvis också av privat karaktär på inbjudan av Ingemar och Wang Ping Drottning, men kom att kombineras med några framträdanden. Pearl skulle gärna återkomma och ge kurser

i broderi om tillfälle ges. Hon har mer tid att resa nu sedan hon gått i pension i början av 2009.

Bertil Lundahl är fil.dr i sinologi och har varit lärare, forskare och kursledare vid Institutionen för östasiatiska språk i Lund 1972–98. Han har skrivit ett stort antal artiklar om Kina för *Nationalencyklopedin*, lett ett 80-tal resor till Kina och är sedan 2004 redaktör för tidskriften *Kinarapport*.

Detta stora broderi, som mer än tio personer vid broderiforskningsinstitutet arbetade med under ett år, var beställt av utrikesdepartementet för Kinas nya ambassadbyggnad i USA. Kostnaden var drygt en miljon, vilket var billigt. Motivet är "Småfåglar bland bambu". Foto Bertil Lundahl.

FAKTA OM SUZHOU BRODERI OCH INSTITUTET

Suzhous broderiforskningsinstitut grundades 1957 för att bevara och vidareutveckla broderikonsten i Suzhou. Den höga kvaliteten på arbetena här har gjort att över 100 verk från institutet har använts som gåvor från kinesiska regeringen till utländska statsöverhuvud.

Bland dem finns bl.a. ett porträtt av Finlands president (Kekkonen) 1959 och ett av svenske kungen (Gustav VI Adolf) 1962. Även drottning Elisabeth fick ett porträtt 1986. I institutets utställningshall finns också ett dubbelsidigt broderi med olika motiv: på ena sidan prins Charles, på den andra prinsessan Diana. Detta är dock gjort speciellt för att ställas ut på institutet och har inte getts som gåva.

Institutet hade sin bästa tid på 1980-talet då över 300 personer arbetade här. Sedan dess har konkurrensen blivit allt hårdare och idag är bara 140 personer kvar. Den genomsnittliga lönen ligger på ca 3 000 yuan i månaden.

Många av institutets mest erfarna brodöser har gått eller kommer snart att gå i pension. Institutet såldes i början av 2009 till en privat investerare från Shenzhen.

Även om framtiden för institutet inte ser så ljus ut betyder detta inte att broderiet i Suzhou är på utdöende. I småstaden Zhenhu i Suzhous västra utkanter arbetar över 10 000 personer inom broderinäringen, de flesta av dem i verkstäder eller fabriker. Där finns också en 1 700 m lång broderigata med tillverkning och försäljning av broderier eller material för broderi. En del av pensionärerna från Broderiforskningsinstitutet har verkat som lärare i Zhenhu. Den som är skicklig och gör sig ett namn kan organisera andra att arbeta för sig i verkstäder. Det görs en del högkvalitativt broderi här, även om det mesta som produceras är av medelhög eller mer ordinär kvalitet. Mycket av det som man ser till försäljning i affärer eller som pryder hotell är tillverkat på platser som Zhenhu.